

Medlemskommunernas
kommunfullmäktige

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2016

Vi har granskat kommunalförbundets verksamhet under år 2016.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och fastställt revisionsreglemente.

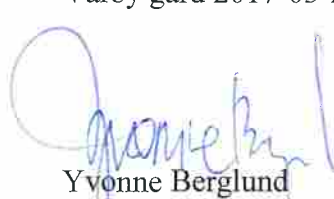
Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i redogörelsen och övriga till berättelsen fogade bilagor.

Förbundsdirektionen har godkänt årsredovisningen.

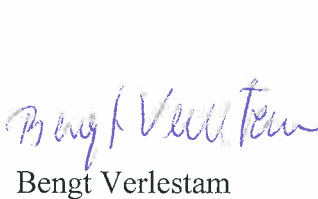
Vår granskning visar att årsredovisningen är upprättad i enlighet med kommunala redovisningslagen och god redovisningsred. Granskningen visar vidare att resultatet uppfyller balanskravet samt är förenligt med fastställda finansiella och verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning.

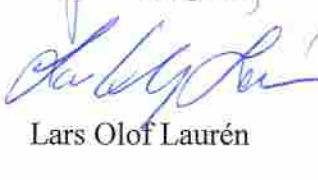
Vi tillstyrker att förbundsdirektionen och de enskilda förtroendevalda i detta organ beviljas ansvarsfrihet.

Vårby gård 2017-03-20

Yvonne Berglund

Kenneth Åhs

Bengt Verlestam

Lars Olof Laurén

Håkan Tornesque

*Till revisionsberättelsen hör bilagorna:
Revisorernas redogörelse (nr 1)
De sakkunnigas rapporter i olika granskningar (nr 2-5)*

REVISORERNAS REDOGÖRELSE FÖR ÅR 2016

1 ALLMÄNT

Vi har under året genomfört vår granskning i enlighet med kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet samt fastställt revisionsreglemente. PwC har biträtt oss i vårt granskningsarbete.

Vi har under året diskuterat aktuella frågor med förbundets tjänstemannaledning. Vår lagreglerade initiativrätt i förbundsdirektionen har däremot inte använts i något granskningsärende under året.

2 INRIKTNING OCH OMFATTNING

Målsättningen med revisionsarbetet är att främja ändamålsenlighet, effektivitet, rättvisande räkenskaper och god intern kontroll. Utifrån denna målsättning utarbetas revisionsplanen, som innehåller granskningsinsatser inom förvaltnings- och redovisningsrevision. Prioritering av revisionsinsatserna sker utifrån väsentlighet och risk.

Förvaltningsrevision genomförs i form av verksamhetsinriktade granskningar inom olika väsentliga områden. Granskningsinsatserna syftar till att ge impulser till en effektivisering av verksamheten samt öka ändamålsenligheten.

Redovisningsrevision genomförs i form av granskning av årsredovisning, delårsrapport och olika redovisningsrutiner. Dessa insatser syftar till att främja rättvisande räkenskaper och god intern kontroll.

3 RESULTAT

3.1 Allmänt

Fastställd revisionsplan för året har genomförts inom den ekonomiska ram som fastställts.

3.2 Årsredovisning och delårsrapport

Efter genomförd granskning bedömer vi att årsredovisningen redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Vidare bedömer vi att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen är upprättad i enlighet med kommunala redovisningslagen (KRL) och god redovisningssed.

Granskningen visar även att resultatet uppfyller balanskravet samt är förenligt med fastställda finansiella och verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning.

Revisionsrapport över granskning av årsredovisningen har överlämnats för kännedom till förbundsdirektionen.

Vi har granskat delårsrapporten och vår bedömning är att rapporten upprättats i enlighet med KRL och i allt väsentligt utifrån god redovisningssed. Med anledning av granskningen har ett utlåtande överlämnats till förbundsdirektionen.

3.4 Fördjupad granskning

Enligt fastställd revisionsplan har vi genomfört en fördjupad granskning av intern kontroll i kundfakturering.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningen är att den interna kontrollen i huvudsak är tillräcklig, men att det inom ett område behöver vidtas åtgärder i syfte att ytterligare stärka kontrollen. Mot bakgrund av detta lämnar vi följande rekommendation, att:

- förbundet utarbetar och dokumenterar ett sammanhållet "körschema" över de olika arbets- och kontrollmomenten som ska ske, vem som är ansvarig för att en kontroll eller ett arbetsmoment ska ske samt när i tiden en arbetsuppgift och kontroll ska ske.

Revisionsrapporten överlämnades för besvarande till förbundsdirektionen, med en skrivelse daterad 2016-12-19. Förbundsdirektionen har besvarat rapporten och vi har diskuterat svaret på slutrevisionen för 2016.

3.5 Översiktlig granskning

Enligt reviderad¹ revisionsplan har vi genomfört en översiktlig granskning av förbundets interna kontroll avseende bisysslor.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningen är att den interna kontrollen inte är helt tillräcklig utan att den behöver stärkas och kompletteras inom ett antal områden. Mot bakgrund av detta lämnar vi följande rekommendationer:

- Komplettera reglerna med att även omfatta förbundets förtroendevalda.

¹ På revisionsammansträdet 2016-12-19 beslutade revisorerna att omprioritera i revisionsplanen för 2016. Den tidigare föreslagna uppföljande granskningen av leverantörsfakturering bedömdes ej motiverad mot bakgrund av förbundets vidtagna åtgärder. Istället prioriterades en översiktlig granskning av förbundets intern kontroll avseende bisysslor.

- Förtydliga reglerna med att samtliga förtroendevalda och medarbetare regelmässigt skall lämna uppgift om bisyssla.
- Genomför en fullständig genomgång av samtliga förtroendevalda och medarbetares bisysslor och dokumentera dessa.
- Tillse att årlig uppföljning av bisysslor genomförs och dokumenteras.
- Utarbeta system och rutiner som möjliggör en samlad bild över förbundets samtliga anmälda bisysslor.
- Upprätta regler/reglemente för om och hur inköp av medarbetares företag skall ske. Dessa regler bör omfatta en dokumenterad riskbedömning och dokumentationskrav på offerter eller dyl. inför det att inköp/beställning sker.

Revisionsrapporten har överlämnats för besvarande till förbundsdirektionen, med en skrivelse daterad 2017-03-20. Förbundsdirektionens besvarande av rapporten kommer att behandlas av revisionen i samband med delårsrapporten 2017.

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2016

Södertörns
brandförsvarsförbund

*Richard Vahul
Jessica Nordahl*

Mars 2017

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	2
2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Revisionsfråga och metod	2
2.3.	Revisionskriterier	3
3.	Granskningsresultat	4
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	4
3.1.1.	Förvaltningsberättelse	4
3.1.1.1.	Översikt över utvecklingen av verksamheten.....	4
3.1.1.2.	Investeringsredovisning	5
3.1.1.3.	Driftredovisning.....	6
3.1.2.	Balanskrav	6
3.1.3.	God ekonomisk hushållning.....	7
3.2.	Rättvisande räkenskaper	7
3.2.1.	Resultaträkning.....	7
3.2.2.	Balansräkning	8
3.2.3.	Kassaflödesanalys	8
3.2.4.	Tilläggsupplysningar	9

1. *Sammanfattning*

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål direktionen beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Efter genomförd granskning bedömer vi att årsredovisningen redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Vidare bedömer vi att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi instämmer i förbundets bedömning av att balanskravet för 2016 har uppfyllts. Årets resultat är 3 095 tkr, men efter att hänsyn tas till realisationsvinster på 187 tkr blir det justerade resultatet vid avstämning mot balanskravet 2 908 tkr.

Balanskravet är kommenterat under en särskild rubrik i förvaltningsberättelsen och i not till resultaträkningen. Vidare kan vi konstatera att inga tidigare års negativa resultat finns att reglera.

Vi bedömer att resultatet i årsredovisningen sammantaget är förenligt med förbundets finansiella och verksamhetsmässiga mål kring god ekonomisk hushållning, vilket innebär en ekonomi i balans samt att förbundet under året aktivt arbetat med samtliga mål.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är förbundsdirektionen som enligt kommunallagen (KL) är ansvarig för årsredovisningens upprättande och godkännande.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bland annat till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fastställts. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål direktionen beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- Förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- Resultaträkning
- Balansräkning
- Kassaflödesanalys

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har vidare granskats.

Vi har även bedömt förbundets ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som direktionen beslutat om.

Granskningen har utförts enligt god revisionsred¹ inom kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

Granskningen introduceras genom kontakter och samplanering med förbundets ekonomifunktion. Granskningen genomförs med kontrollmålsmetodik enligt det granskningsprogram för granskning av årsredovisning som PwC Kommunal sektor använder och som är anpassat till gällande normgivning. Granskningen sker genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Revisionsrapportens innehåll har faktagranskats av ekonomichefen.

2.3. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en avstämning mot följande revisionskriterier:

- Kommunallagen
- Kommunal redovisningslag
- Rekommendationer från RKR
- Förbudsdirektionens beslut kring god ekonomisk hushållning

¹ Utgångspunkten för detta är bland annat SKYREV (Föreningen Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer) och deras vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting, som implementeras succesivt. Vägledningen baseras vidare på ISA (International Standards on Auditing).

3. Granskningsresultat

Granskningsresultatet redovisas utifrån följande delavsnitt:

- Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomisk ställning
- Rättvisande räkenskaper

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Vi har granskat att förvaltningsberättelsen lämnar tillräckliga uppgifter om:

- Obligatorisk information i enlighet med KRL och KL samt RKR:s rekommendationer
- Sådana förhållanden, som inte ska redovisas i balansräkning eller resultaträkning, men som är viktiga för bedömning av ekonomin
- Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut
- Förväntad utveckling
- Väsentliga personalförhållanden, bl a den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaron
- Annat av betydelse för styrning och uppföljning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar överensstämmer med kraven i KRL och KL samt i allt väsentligt är förenligt med övrig normgivning.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning (inkl obligatorisk information enligt KRL, KL och RKR:s rekommendationer). Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen bedöms ge en rättvisande bild. Förutom de uppgifter som redovisas i balans- och resultaträkning, finns kompletterande uppgifter som är viktiga för bedömning av förbundets ekonomi och ställning. Detta bl a i form av finansiella nyckeltal, såsom likviditet och soliditet. Vidare finns information i förvaltningsberättelsen om pensionsmedelsförvaltningen samt en beskrivning av tillämpade redovisningsprinciper.

Sammantaget bedöms en tillfredsställande utvärdering ske av förbundets ekonomiska ställning, kopplat till uppföljning av nyckeltal och det fastställda finansiella målet för god ekonomisk hushållning, som överensstämmer med kommunallagens regler om en ekonomi i balans.

Händelser av väsentlig betydelse. I förvaltningsberättelsen finns en redovisning av viktiga händelser under året. Utifrån den kunskap vi har om förbundets verksamhet, via direktionsprotokoll m m, bedöms väsentliga händelser under året kommenterade i förvaltningsberättelsen.

Förväntad utveckling (framtidsperspektivet). Av förvaltningsberättelsen framgår den förväntade utvecklingen inom olika områden, bl a under beskrivning i avsnittet om det nya handlingsprogrammet för 2016 till 2019. Vidare lyfts även fram att samtliga medlemskommuner växer och flera av dem räknar med att växa ca 50 procent på en 15 årsperiod något som kommer att påverka förbundets förebyggande arbete kraftigt. Nya vägar såsom Förbifart Stockholm och Södertörnsleden förändrar kommunikationsmönster och ger förbundet nya möjligheter men ställer samtidigt även stora krav. Även förändringarna i omvärlden gör att Sveriges totala försvarsförmåga behöver stärkas, förbundets bidrag till detta kommer vara att bygga upp en helt ny civilförsvarsförmåga.

Väsentliga personalförhållanden. Den personalekonomiska redovisningen innehåller uppgifter om väsentliga personalförhållanden, bl a i form av personalsammansättning och -försörjning, kompetensutveckling, arbetsmiljö och personalkostnader. Det finns även en beskrivning av utbildningssatsning för nyanställda under året kring jämställdhet och inkludering, chefsprogram och arbetet med kommunikation, dialog och ledarskap lyfts också fram. Vidare redogörs för den nya beslutade och implementerade policyn vid trakasserier och kränkande särbehandling. Statistik över sjukfrånvaron redovisas vidare i enlighet med reglerna i KRL.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av kommunalförbundets verksamhet. Detta område avser information och analys rörande prestationer, kvalitet och mål. Information om mål och målfyllelse redovisas i förvaltningsberättelsen, utifrån vision och de fastställda inriktningsmålen i handlingsprogrammet samt årliga verksamhetsmål i verksamhetsplanen. Vidare finns en redovisning av förbundets miljöarbete samt uppföljning kring sotning och brandskyddskontroll.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Vi har granskat att:

- Investeringsredovisningen visar kommunalförbundets totala investeringsverksamhet
- Beloppen i investeringsredovisningen överensstämmer med årets bokföring
- Posterna i investeringsredovisningen är överförda till balansräkningen och kassaflödesanalysen
- Jämförelse med tidigare år görs
- Avvikelser i förhållande till budget och investeringskalkyler har analyserats och kommenterats

Bedömning och iakttagelser

Investeringsredovisningen bedöms i allt väsentligt ge en rättvisande bild av årets investeringar.

Investeringsredovisningen är avstämd mot bokföringen. Redovisningen ger en samlad bild av förbundets totala investeringsverksamhet och objektsvis uppdelning sker.

Nettoinvesteringarna överensstämmer med motsvarande uppgifter i balansräkning och kassaflödesanalys.

I investeringsredovisningen görs jämförelser med tidigare år. Övergripande kommentarer till investeringsutfallet finns vidare i förvaltningsberättelsen.

Investeringarna redovisas direkt i balansräkningen, vilket innebär att kodning av kostnadsslag inte sker, vilket påverkar t ex statistikuttag². Ett alternativ är en renodlad investeringsredovisning.

3.1.1.3. Driftredovisning

Vi har granskat att:

- Budgeterade och redovisade kostnader och intäkter redovisas i sammanfattning
- Redovisade intäkter och kostnader överförs riktigt från den systematiska bokföringen
- Jämförelse med tidigare år görs
- Driftredovisningen är analyserad i förhållande till ekonomi och fastställda mål samt överensstämmer med resultaträkningen

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till direktionens fastställda budget.

Budgeterade och redovisade kostnader redovisas i sammandrag och har överförs riktigt från den systematiska bokföringen. Driftredovisningen överensstämmer vidare med resultaträkningen.

I driftredovisningen görs jämförelser med tidigare år. Övergripande kommentarer till utfallet på aggregerad nivå finns i förvaltningsberättelsen, vilket även gäller arbetet utifrån fastställda mål. Analysen av större avvikelser i driftredovisningen är dock ett utvecklingsområde.

3.1.2. Balanskrav

Vi har granskat att:

- Förbundets bedömning av om balanskravet har uppfyllts, dvs att det finns en balanskravsutredning i enlighet med KRL och KL
- Om det i förvaltningsberättelsen anges när och på vilket sätt man avser att göra den i KL föreskrivna reglering i de fall ett negativt resultat uppvisas
- Om det i förvaltningsberättelsen lämnas upplysning om hur tidigare års negativa resultat har reglerats
- Om det i förvaltningsberättelsen framgår skälen till att inte reglera ett negativt resultat, i de fall direktionen har beslutat att en sådan reglering inte ska ske

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i förbundets bedömning av att balanskravet för 2016 har uppfyllts. Årets resultat är 3 095 tkr, men efter att hänsyn tas till realisationsvinster på 187 tkr

² Eftersom det räkenskapsammandrag som kommunalförbund lämnar till SCB är betydligt mindre detaljerat än för en kommun har frågan om kodning på kostnadsslag mindre betydelse.

blir det justerade resultatet vid avstämning mot balanskravet 2 908 tkr. Formellt ställningstagande kring avsättning till resultatutjämningsreserv (RUR) sker i samband med direktionens behandling av årsredovisningen.

Balanskravet är kommenterat under en särskild rubrik i förvaltningsberättelsen och redovisat i särskild not till resultaträkningen. Vidare kan vi konstatera att inga tidigare års negativa resultat finns att reglera.

3.1.3. God ekonomisk hushållning

Vi har granskat måluppfyllelsen för av direktionen fastställda finansiella³ och verksamhetsmässiga mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

De finansiella målen beslutades av direktionens 2013-12-06 i form av riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv. De verksamhetsmässiga målen och prioriterade områden framgår av handlingsprogrammet 2016-2019 samt av aktuell verksamhetsplan.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultatet i årsredovisningen sammantaget är förenligt med förbundets finansiella och verksamhetsmässiga mål kring god ekonomisk hushållning, vilket innebär en ekonomi i balans samt att förbundet under året aktivt arbetat med samtliga verksamhetsmål. Detta i form av inriktningsmål i handlingsprogrammet och prioriterade områden i verksamhetsplanen.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Vi har granskat att:

- Resultaträkningen är uppställd enligt KRL
- Resultaträkningen i allt väsentligt redovisar årets samtliga externa intäkter och kostnader
- Noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer av resultaträkningens poster samt möjliggör avstämning mot balanskravet
- Resultaträkningens innehåll är rätt periodiserat

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild över årets resultat.

Resultaträkningen är uppställd i enlighet med KRL (vissa poster enligt lagens uppställning är ej tillämpligt för kommunalförbund).

Noter finns i tillräcklig omfattning och resultaträkningens innehåll är i allt väsentligt rätt periodiserat, utifrån en urvalsmässig granskning av verifikationsmaterialet, när det gäller vad som är bokfört i december 2016 och januari 2017.

³ Direktionens beslut 2013-12-06 kring riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv.

3.2.2. *Balansräkning*

Vi har granskat att:

- Balansräkningen är uppställd enligt KRL
- Noter finns i tillräcklig omfattning
- Upptagna tillgångar, avsättningar och skulder existerar, tillhör förbundet och är fullständigt redovisade och rätt periodiserade
- Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats enligt principerna i KRL
- Föregående års utgående balanser har överförts rätt som årets ingående balanser
- Specifikationer till utgående balanser finns i tillräcklig omfattning
- Årets resultat överensstämmer med resultaträkningen

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital.

Balansräkningen är i tillämpliga delar uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter. Bilagor och specifikationer till huvudboken finns i tillräcklig omfattning.

Föregående års utgående balanser på aggregerad nivå har överförts rätt som årets ingående balanser.

Vi bedömer att tillgångarna, avsättningarna och skulderna i allt väsentligt existerar, är fullständigt redovisade och rätt värderade samt i allt väsentligt rätt periodiserade.

3.2.3. *Kassaflödesanalys*

Vi har granskat att:

- Kassaflödesanalysen uppfyller kravet enligt gällande normgivning
- Noter finns i tillräcklig omfattning
- Kassaflödesanalysen överensstämmer med motsvarande uppgifter i delar av årsredovisningen

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunalförbundets finansiering och investeringar samt att noter finns i tillräcklig omfattning.

Förbundet följer RKR:s rekommendation 16.2 för kassaflödesanalys, som ställer krav på att analysen ska redovisa betalningsflöden uppdelat på sektorerna: Löpande verksamhet, investeringar och finansiering. Kassaflödesanalysen utmynnar vidare i förändringen av likvida medel.

Överensstämmelse finns mellan kassaflödesanalysen och motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4. *Tilläggsupplysningar*

Vi har granskat om årsredovisningen lämnar information om tillämpade redovisningsprinciper samt lämnar tilläggsupplysningar i tillräcklig omfattning.

Bedömning och iakttagelser

Informationen om tillämpade redovisningsprinciper samt hantering av krav på tilläggsupplysningar bedöms i huvudsak vara tillräckliga för att kunna bedöma och analysera resultat och ställning.

I RKR:s rekommendation om materiella anläggningstillgångar (11.4), som gäller fr o m 2014, har förtydligande gjorts bland annat kring kravet på komponentavskrivning. Rådet har även gett ut en information kring övergången till komponentavskrivning. Förbundet har från 2015 successivt anpassat sig till den nya normgivningen inom området bl.a. genom att införa komponentavskrivning på nyinvesteringar i byggnader samt fordon. Ingen genomgång och komponentuppdelning skett av historiska anläggningar.

2017-03-20

Richard Vahul
Projektledare/uppdragsansvarig
Certifierad kommunal revisor

PM Södertörns brandförsvarsförbund

Kontroll av medarbetares och förtroendevaldas bisysslor

1. Bakgrund, syfte och revisionsfrågor

Inom ramen för 2016 års revisionsplan har revisorerna beslutat sig för att ge PwC i uppdrag att genomföra en översiktlig granskning av förbundets kontroll av medarbetares och förtroendevaldas bisysslor. Den översiktliga granskningen syftar till identifiera eventuella indikationer på brister i förbundets interna kontroll kring hanteringen av bisysslor.

För att uppnå syftet har följande revisionsfrågor utarbetats:

- Bedömning av om gällande regler för bisysslor är ändamålsenlig?
- Bedömning av om reglerna för anmälan om bisysslor efterlevs?
- Genom registeranalys av samtliga inköpstransaktioner under 2016 identifiera eventuell förekomst där förbundet köpt varor/tjänster av företag där anställda och/eller förtroendevalda har engagemang (bisyssla)?

2. Metod och avgränsning

Den översiktliga granskningen avgränsas till ovanstående revisionsfrågor. Registeranalyserna kommer ske på ett urval av medarbetarna och för samtliga förtroendevalda.

Vi har genomfört en kombination av granskningsmetoder för att genomföra denna översiktliga granskning vilka omfattar:

- Intervjuer med brandchef och ekonomichef
- Dokumentstudier, granskning av personalakter m.m.
- Registeranalys av bisysslor mot bolagsverket
- Registeranalys av noterade bisysslor hos bolagsverket mot förbundets samtliga inköp under perioden 2016-01-01 till 2016-12-31

3. Granskningsresultat

3.1 Ändamålsenligheten i förbundets regler för bisysslor

Förbundet har tagit fram regler för bisysslor. Direktionen har fastställt dessa 2005-03-18 (§14). I vår genomgång av dokumentet har vi gjort följande iakttagelser:

- Reglerna omfattar endast anställda hos förbundet ej förtroendevalda
- Anmälan av bisysslor av anställda skall ske på begäran av arbetsgivaren¹

Bedömning och rekommendationer

Utifrån vår genomgång av förbundets regler för bisysslor gör vi bedömningen att dessa inte är helt ändamålsenliga. Som framgår av ovanstående iakttagelser omfattas inte de förtroendevalda av reglerna och det finns heller inget uttalat krav att samtliga medarbetare inom förbundet regelmässigt

¹ s.3 i förbundets regler för bisysslor

skall inkomma med uppgift om bisyssla. Mot bakgrund av detta ger vi förbundet följande rekommendationer:

- Komplettera reglerna med att även omfatta förbundets förtroendevalda.
- Förtydliga reglerna med att samtliga förtroendevalda och medarbetare regelmässigt skall lämna uppgift om bisyssla.

3.2 Efterlevnad av regler för bisysslor

Vi har via intervjuer med brandchef och ekonomichef kartlagt förbundets praktiska arbete med anmälan om bisyssla. Vi har i dessa diskussioner kunnat konstatera att nu gällande regler i huvudsak efterlevs. På begäran upprättas blankett om bisyssla, blanketten granskas och bedöms enligt gällande regler och godkända blanketter läggs till den anställdes akt.

Enligt gällande regler skall närmsta chef årligen göra en uppföljning och uppdatering av anmäld bisyssla i samband med utvecklingssamtalet.² I vår uppföljning med förbundet uppges att det finns brister i den systematiska uppföljningen av bisysslorna.

I våra diskussioner med förbundet framkommer att det saknas en samlad bild av medarbetarnas bisysslor. Detta beroende på att det saknas en centraliserad och samlad databas samt ovanstående brister i uppföljningen.

Bedömning och rekommendationer

Utifrån vår genomgång av förbundets efterlevnad av regler för bisysslor gör vi bedömningen att denna inte är helt tillfredställande. Som framgår av ovanstående iakttagelser finns det både brister i den systematiska uppföljningen av anmälda bisysslor samt att det saknas system och rutiner för att ge förbundet en samlad bild över de bisysslorna som finns inom förbundet. Mot bakgrund av detta ger vi förbundet följande rekommendationer:

- Genomför en fullständig genomgång av samtliga förtroendevalda och medarbetares bisysslor och dokumentera dessa.
- Tillse att årlig uppföljning av bisysslor genomförs och dokumenteras.
- Utarbeta system och rutiner som möjliggör en samlad bild över förbundets samtliga anmälda bisysslor.

3.3 Registeranalys av inköpstransaktioner

Vi har genomfört en sökning på de förtroendevaldas personnummer respektive medarbetares personnummer mot InfoTorg för att få fram uppgift om uppdrag och engagemang i företag. I kontrollen av bisysslor har engagemang i avregistrerade bolag/föreningar samt engagemang i bolag som befinner sig i likvidation, fusion eller konkurs exkluderats. Vi har därefter gjort en matchning av de engagemang som noterats i den första analysen mot samtliga leverantörsutbetalningar under 2016.

Matchningen mot leverantörsregistret och leverantörsutbetalningar har enbart gjorts mot organisationsnummer. Det noteras att det i leverantörsregistret, finns ett fåtal poster utan organisationsnummer³ vilket gör att avstämningen inte är total.

² s.3 i förbundets regler för bisysslor

³ Avser i huvudsak personnummer

3.3.1 Förtroendevalda

Per 2017-02-15 har Södertörns brandförsvarsförbund 35 förtroendevalda personer, varav 26 stycken har en bisyssla (77 %). De 26 förtroendevalda personerna har sammanlagt 95 bisysslor. 77 av de 95 bisysslorna avser uppdrag i aktiebolag (81 %). Övriga uppdrag är i bostadsrättsföreningar, ekonomiska föreningar och enskild firma.

I vår matchning mellan de förtroendevaldas engagemang och förbundets inköp under 2016 noterades totalt fyra bolag där förbundet gjort inköp och där en eller flera förtroendevalda har engagemang (totalt 12 personer). Samtliga dessa fyra bolag är kommunala och/eller offentligt äga bolag varför ingen ytterligare uppföljning bedömts motiverad.

3.3.2 Medarbetare

Per 2017-02-15 har Södertörns brandförsvarsförbund 616 anställda. Av dessa kontrollerades 516 medarbetare, vilket utgör cirka 84 procent av det totala antalet anställda. Av de 516 medarbetare som kontrollerades hade 117 medarbetare minst en bisyssla. De 117 medarbetarna har sammanlagt 183 bisysslor. Majoriteten avser engagemang i aktiebolag, men även uppdrag i bostadsrättsföreningar, ekonomiska föreningar, enskild firma, handelsbolag och kommandit bolag.

I vår matchning mellan medarbetarnas engagemang och förbundets inköp under 2016 noterades totalt sex bolag där förbundet gjort inköp och där en eller flera medarbetare har engagemang (totalt 9 personer). 3 av dessa bolag är kommunala och/eller offentligt äga bolag varför ingen ytterligare uppföljning bedömts motiverad för dessa poster. Från tre av bolagen har således inköp gjort från företag där en medarbetare har engagemang i företaget (det avser tre olika företag och tre olika medarbetare). För samtliga av dessa inköpstransaktioner har vi gjort en uppföljning med förbundet enligt nedan.

Företag 1

I detta fall har förbundet gjort tre inköp totalt uppgående till 9 566 kr inkl moms. Vi har följt upp transaktionerna med förbundet och kan konstatera att det rör sig om vidarefakturerings av material i samband med reparationer hos förbundet. Det som skett är att den anställde gjort inköp via sitt företag och därefter vidarefakturerat materialkostnaden till förbundet. Motivet till denna hantering är, enligt uppgift från förbundet, att den anställde har ett bättre inköpspris än vad förbundet skulle kunna få. Denna uppgift har ej kunnat verifieras då det inte finns någon dokumentation i form av offerter eller dylikt. Det går ej heller att verifiera huruvida förbundet blivit fakturerade den anställdes inköpspris eller ej. Vi kan konstatera att den anställde har anmält bisyssla, dock har detta skett efter två av tre inköp. Vi har gått igenom attestflödet och kan konstatera beställning, kontroll och slutattest skett av två överordnade.

Företag 2

I detta fall har förbundet gjort två inköp totalt uppgående till 13 485 kr inkl moms. Vi har följt upp transaktionerna med förbundet och kan konstatera att det rör sig om vidarefakturerings av material i samband med reparationer hos förbundet samt arbetskostnad. Det som skett är att den anställde gjort inköp via sitt företag och därefter vidarefakturerat materialkostnaden till förbundet samt tagit betalt för utfört arbete i ett fall. Motivet till denna hantering är, enligt uppgift från förbundet, att den anställde har ett bättre inköpspris än vad förbundet skulle kunna få. Denna uppgift har ej kunnat verifieras då det inte finns någon dokumentation i form av offerter eller dylikt. Det går ej heller att verifiera huruvida förbundet blivit fakturerade den anställdes inköpspris eller ej. Vi kan konstatera att

den anställde har anmält bisyssla som varit aktuell vid inköpstillfällena. Vi har gått igenom attestflödet och kan konstatera beställning, kontroll och slutattest skett av två överordnade.

Företag 3

I detta fall har förbundet gjort två inköp totalt uppgående till 20 000 kr inkl moms. Vi har följt upp transaktionerna med förbundet och kan konstatera att det rör sig om köp av tjänst utanför arbetstid. Enligt den dokumentation vi erhållit från förbundet så har inköpen föregåtts en prisjämförelse där den anställdes företags erbjudande var lägre än motsvarande leverantörers. Denna uppgift har ej kunnat verifieras då det inte finns någon dokumentation i form av offerter eller dylikt.

Innan beställningen skett har även vice brandchef fattat beslut om inköpen och regelverk kring detta.. Vi kan konstatera att förbundet har vetskap om den anställdes bisyssla (mot bakgrund av den diskussion som föregått inköpen) dock är den inte dokumenterad i enlighet med gällande regler. Vi har gått igenom attestflödet och kan konstatera beställning, kontroll och slutattest skett av två överordnade.

Bedömning och rekommendation

Efter genomförd registeranalys har vi kunnat konstatera att förbundet gjort inköp av tre medarbetares företag under 2016. I samtliga fall har beställning och attest skett av överordnad. I samtliga fall har förbundet dessutom känt till medarbetarens bisyssla, även om det i ett fall saknades dokumenterad blankett i enlighet med gällande regler.

När det gäller inköpen från företag 1 och företag 2 gör vi bedömningen att dessa utgör en förtroendeskadlig risk för förbundet i och med att det inte gått att verifiera huruvida förbundet blivit fakturerade den anställdes inköpspris eller ej. Vi bedömer även att det föreligger en risk för frånträde av likabehandling av leverantörer då det inte finns någon dokumentation avseende offerter från andra leverantörer.

För inköpen av företag 3 gör vi bedömningen att inköpen föregåtts av utformande av regler för inköpen samt att förbundet gjort en bedömning och prisjämförelse inför inköpen. Inte heller här har denna prisjämförelse dokumenterats vilket medför att vi också här bedömer att det kan föreligga en risk för frånträde av likabehandling av leverantörer. Om än bedöms denna risk mindre än för företag 1 och 2. Mot bakgrund av detta ger vi förbundet följande rekommendation:

- Upprätta regler/reglemente för om och hur inköp av medarbetares företag skall ske. Dessa regler bör omfatta en dokumenterad riskbedömning och dokumentationskrav på offerter eller dyl. inför det att inköp/beställning sker.

4. Sammanfattande bedömning

Efter genomförd översiktlig granskning av förbundets interna kontroll kring hanteringen av bisysslor gör vi den sammanfattande bedömningen att den interna kontrollen inte är helt tillräcklig utan att den behöver stärkas och kompletteras inom ett antal områden. Bedömningen baseras på ovanstående iakttagelser och framförda rekommendationer, per revisionsfråga, som framgår av resultatavsnittet (avsnitt 3).

2017-03-20

Richard Vahul Projektledare/uppdragsansvarig

Certifierad kommunal revisor

Revisionsrapport

Kundfakturering

Södertörns brandförsvarsförbund

*Sandra Volter
Simon Lindskog*

December 2016

Innehåll

1.	Sammanfattande bedömning och rekommendation.....	2
2.	Inledning.....	3
2.1.	Bakgrund	3
2.2.	Syfte och revisionsfråga.....	3
2.3.	Revisionskriterier	3
2.4.	Kontrollmål	3
2.5.	Avgränsning.....	3
2.6.	Revisionsmetod	3
2.7.	Disposition.....	4
3.	Resultat av granskningen	5
3.1.	Rutiner för kundfakturering.....	5
3.1.1.	Det finns dokumenterade riktlinjer/anvisningar kring hantering av kundfakturer .	5
3.2.	Alla utförda tjänster faktureras	6
3.2.2.	Underlag för fakturering baseras på överenskomna villkor samt överensstämmer med underlag	8
3.2.3.	Registrering av underlag sker vid rätt tidpunkt.....	8
3.2.4.	Det sker en tillräcklig betalningsbevakning vad gäller kundfakturorna	9

1. ***Sammanfattande bedömning och rekommendation***

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i förbundet genomfört en granskning avseende rutiner kring kundfakturerings för perioden januari-oktober 2016. Granskningen syftar till att bedöma om förbundet har en tillräcklig intern kontroll avseende hanteringen av kundfakturerings.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningen är att den interna kontrollen i huvudsak är tillräcklig. Detta baserat bl.a. på att det utifrån våra intervjuer, genomgång av rutiner och system, transaktionsanalyser samt i förekommande fall verifiering finns en tillräcklig intern kontroll avseende att:

- alla tjänster faktureras
- underlag registreras i rätt tid
- underlag för fakturerings baseras på överenskomna villkor samt överensstämmer med underlag
- det sker en tillräcklig betalningsbevakning vad gäller kundfakturorna

Vi har även konstaterat att det finns dokumenterade rutiner som omfattar väsentliga moment avseende kundfakturerings och kravhantering. För att ytterligare stärka den interna kontrollen inom detta område och minska sårbarheten och personbundenheten i kontroller och rutiner för kundfakturerings lämnar vi dock följande rekommendation att:

- förbundet utarbetar och dokumenterar ett sammanhållet "körschema" över de olika arbets- och kontrollmomenten som ska ske, vem som är ansvarig för att en kontroll eller ett arbetsmoment ska ske samt när i tiden en arbetsuppgift och kontroll ska ske.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

En risk- och väsentlighetsanalys har genomförts utifrån förbundets totala utgifts- och inkomstslagsredovisning och en inventering av de redovisningsrutinerna som har väsentlig bäring på de finansiella rapporterna som bör granskas utifrån ISA. Mot bakgrund av detta har revisorerna i revisionsplanen för 2016 prioriterat en granskning av förbundets rutiner och interna kontroll avseende kundfaktureringsrutiner.

2.2. Syfte och revisionsfråga

Granskningen syftar till att besvara följande övergripande revisionsfråga:

- Är den interna kontrollen tillräcklig avseende system och rutiner för hantering av kundfaktureringsrutiner?

2.3. Revisionskriterier

Granskningens revisionskriterier utgörs av styrande och stödande dokument inom området.

2.4. Kontrollmål

För att besvara revisionsfrågan och därmed uppnå granskningens syfte har följande kontrollmål utarbetats:

- Det finns dokumenterade riktlinjer/anvisningar kring hantering av kundfaktureringsrutiner
- Alla utförda tjänster faktureras
- Underlag för faktureringsrutiner baseras på överenskomna villkor
- Upprättade faktureringsrutiner överensstämmer med underlag
- Registrering av underlag sker vid rätt tidpunkt
- Det sker en tillräcklig betalningsbevakning vad gäller kundfaktureringsrutiner

2.5. Avgränsning

Granskningen sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv och avgränsas till redovisade kontrollmål. Utifrån dessa kontrollmål sker en bedömning av dels befintliga regler och rutiner, dels verksamhetens egna kontrollaktiviteter.

Efter en inledande analys av intäktsstrukturen avgränsas granskningen till väsentliga verksamhetsintäkter såsom exempelvis avgifter för tillsyn, utbildning, automatlarm, RVR m.m.

Granskningsobjekt är förbundsdirektionen.

2.6. Revisionsmetod

Granskningen sker via genomgång av styrande och stödande dokument kompletterat med intervjuer. Vidare görs registeranalys av kundreskontran för aktuell granskningsperiod.

2.7. Disposition

Granskningsresultatet, per kontrollmål, redovisas i ett sammanhållet avsnitt med vidhängande analys, i förekommande fall verifiering samt revisionella bedömningar och rekommendationer. Vidare finns ett avsnitt med sammanfattande bedömning och rekommendationer. Det senare avsnittet återfinns först i revisionsrapporten.

3. Resultat av granskningen

I detta avsnitt kommer vi, för varje kontrollmål, redogöra för vidhängande analys, i förekommande fall verifiering samt revisionella bedömningar och rekommendationer för att ytterligare stärka den interna kontrollen.

3.1. Rutiner för kundfakturerings

Vi har via intervjuer och dokumentstudier kartlagt förbundets olika intäktslag och förbundets rutiner för kundfakturerings av dessa. Förbundet har olika system och rutiner för upprättande kundfakturor beroende på om faktureringsunderlagen registreras via förbundets ärendehanteringssystem Daedalos eller om det sker en manuell registrering direkt i ekonomisystemet.

Den vanligaste förekommande hanteringen är via förbundets ärendehanteringssystem Daedalos. Från Daedalos kommer det digitala faktureringsunderlag gällande bland annat tillsyner, tillstånd, automatlarm, brandlarmsavtal, vissa brandskyddskontroller m.m. Underlaget läses in via fil från Daedalos till ekonomisystemet.

Förbundet upprättar även kundfakturor utifrån andra typer av avtal. Det rör exempelvis hyresintäkter, antennhyrsintäkter m.m. Utöver det har förbundet olika diversefaktureringsringar där de bland annat vidarefakturerar kostnader till exempelvis MSB (myndigheten för samhällsskydd och beredskap) samt fakturerar för externa utbildningar som förbundet genomför. Denna typ av fakturerings sker via registrering i ekonomisystemet från manuella underlag eller avtal (se kommande avsnitt).

Dessutom fakturerar förbundet för brandskyddskontroller där faktureringsunderlag antingen registreras i Daedalos (de kontroller förbundet själva utför) eller manuellt direkt i ekonomisystemet utifrån de faktureringsunderlag entreprenörerna skickar till förbundet. Förbundet har även en egen inkassohantering.

3.1.1. Det finns dokumenterade riktlinjer/anvisningar kring hantering av kundfakturor

Vi har gått igenom förbundets skriftliga rutiner och riktlinjer som har bäring på kundfakturerings. Förbundet har framtagna rutinbeskrivningar som avser olika moment gällande kundfakturerings. Enligt uppgift bytte förbundet ärendehanteringssystem under 2015/2016 och rutinerna är framtagna under året. Vi har tagit del av nedanstående skriftliga rutiner avseende hanteringen av kundfakturerings:

- Manual, påminnelse
- Manual, kundinbetalning
- Manual, Lägga upp nu kund i Visma
- Manual, Lägga upp kund utifrån Daedalos
- Manual, Kronofogden
- Rutin och manual, Inkasso
- Mall för beställning, fakturaunderlag

Förbundet har tagit fram en blankett där det tydligt framgår vilka uppgifter och underlag som behöver bifogas till ekonomiavdelningen i samband med upprättandet av en kundfaktura när faktureringsunderlaget inte upprättas i Daedalos.

Bland annat ska faktureringsunderlaget innehålla följande uppgifter:

- vem som är beställaren
- faktureringsadress
- ref.kod eller ordernummer
- organisationsnummer eller personnummer om det är en privatperson
- vad uppdraget avser, typ antal timmar, reseersättning
- vilket datum uppdraget utfördes
- pris och alt. offererat pris
- uppgift om verksamhet, ansvar, konto, e v aktivitet, objekt och projekt
- vem som har mottagit beställningen

Mallen används bl.a. vid fakturering av externa utbildningar, vidarefakturering till MSB, länsstyrelsen, andra brandförbund m.m.

3.1.1.1. Revisionell bedömning och rekommendation

Utifrån vår genomgång kan vi konstatera att förbundet i huvudsak har dokumenterade rutiner som omfattar väsentliga moment avseende kundfakturering och kravhantering. För att minska sårbarhet och personbundenhet i kontroller och rutiner för kundfakturering rekommenderar vi dock förbundet att ta fram och dokumentera ett sammanhållet "körschema" över de olika arbets- och kontrollmomenten som ska ske, vem som är ansvarig för att en kontroll eller arbetsmoment ska ske samt när i tiden arbetsuppgift och kontroll ska ske. Vår samlade bedömning är att kontrollmålet delvis är uppfyllt.

3.2. Alla utförda tjänster faktureras

3.2.1.1. Automatlarm

Förbundets enskilt största intäktstyp, utöver medlemsbidragen, består av automatlarm. Intäkterna för automatlarm uppgår till ca 8-9 mnkr per år. Intäkterna består både av abonnemangsavgifter samt intäkter för obefogade larm. Faktureringsunderlagen för de obefogade larmen består av insatsrapporter som registrerats i Daedalos. Registreringen i Daedalos sker per automatik när automatlarmet utlöses. Faktureringsunderlagen för abonnemangsavgifterna finns också registrerade i Daedalos. Vid fakturering läses debiteringsunderlagen in via fil från Daedalos till ekonomisystem. Detta sker veckovis.

Verifiering

Vi har gjort en översiktlig transaktionsanalys på vad som är bokfört på kontot för automatlarm (abonnemang) och vi gör bedömningen att intäkterna verkar rimliga i förhållande till aktuella taxor. Vi har även gjort åtta stickprov på fakturor avseende automatlarm (abonnemang) och kontrollerat att fakturorna stämmer överens med vad som är bokfört i huvudboken. Vi har inte noterat några avvikelser.

3.2.1.2. Tillsyn

Tillsynsintäkterna uppgår till ca 2-2,5 mnkr per år och ärendena utförs utifrån en upprättad tillsynsplan. Tillsynsför rättaren som utför tillsynen upprättar ett protokoll i Daedalos. Protokollet ligger till grund för faktureringsunderlaget som skapas i Daedalos. Ärendet

ligger öppet i Daedalos tills dess att underlaget är komplett med alla debiteringsuppgifter. Det finns en särskilt utsedd medarbetare som går igenom alla öppna ärenden i Daedalos och tillser att dessa kompletteras med debiteringsuppgifter. Vid fakturering sker filöverföring från Daedalos till ekonomisystemet.

För att säkerställa att alla faktureringsunderlag som skapas i Daedalos överförs till ekonomisystemet fullständigt och har fakturerats, gör förbundet avstämning i samband med bokslutet av vad som är fakturerat i ekonomisystemet jämfört med Daedalos.

Verifiering

Vi har i vår granskning granskat åtta slumpmässigt utvalda fakturor som avser tillsynsintäkter och kontrollerat att dessa stämmer överens med aktuella taxor. Vi har även gjort en översiktlig transaktionsanalys på vad som är bokfört på intäktskontot för tillsyn avseende 2016 och sett att intäkterna är rimliga i förhållande till aktuella taxor. Inga avvikelser har noterats.

3.2.1.3. Återkommande fakturering

Förbundet har ett större antal återkommande faktureringar, t ex hyror samt större avtal som sällandebiteras. Totalt uppgår den återkommande faktureringen till ca 20 mnkr per år. Det som ska faktureras skrivs manuellt in i en kalender utifrån avtal. Ändring av vad som ska faktureras görs endast vid uppsägning, alla avtalen gäller tillsvidare.

Verifiering

I vår granskning har vi kontrollerat ett stickprovsurval av hyresavtal avseende hyra av ambulansstationer mot vad som har blivit fakturerat. Inga avvikelser noterades.

3.2.1.4. Restvärde

Restvärdesintäkter uppgår till ca 0,2 mnkr. Dessa intäkter avser insatser i samband med bl.a. trafikolyckor (vägsanering) och bränder (t ex räddat lösöre) och som faktureras till Brandskyddsföreningen. Underlagen för dessa dessa intäkter är styrkeledarnas dokumentering i Daedalos. De uppgifter som finns i Daedalos överförs till Ophelia (systemen är integrerade med varandra). Ophelia är Brandskyddsföreningens system för hantering av utbetalning till brandförsvaret i samband med RVR (restvärdesräddningar). Via Ophelia erhåller Brandskyddsföreningen en "följesedel" på de krav förbundet har på föreningen. På förbundet görs löpande genomgångar av Daedalos händelserapporter för att identifiera RVR-intäkter. Utifrån dessa rapporter upprättar ekonomiavdelningen fakturor till Brandskyddsföreningen.

3.2.1.5. Diversefakturering

Diversefakturering uppgår till ca 3 mnkr per år, varav ca 1,9 mnkr avser externa utbildningar. Det finns av direktionen fastställd taxa för utbildningar. I en del fall görs en separat bedömning avseende de taxor som förbundet tar ut för tjänster. Dessa avvikelser beslutas av brandchefen.

3.2.1.6. Generella avstämningar samt verifiering

Varje månad stämmer ekonomiavdelningen av intäkter mot budget och sparar avstämningen i pärm. Inom ramen för granskningen har vi tagit del av avstämningarna som är

gjorda vid T1 2016. Vi har dessutom för T1 och T2 2016 samt årsbokslutet 2015 tagit del av avstämningarna mellan kundreskontran och huvudboken. Inga avvikelser har noterats.

3.2.1.7. Revisionell bedömning

Utifrån våra intervjuer, genomgång av rutiner och system samt genomförda verifieringar gör vi den sammanfattande bedömningen att förbundet har en tillräcklig intern kontroll avseende att alla tjänster faktureras för de olika intäkstyperna. Kontrollmålet bedöms vara uppfyllt.

3.2.2. *Underlag för fakturering baseras på överenskomna villkor samt överensstämmer med underlag*

3.2.2.1. Verifiering

Vi har gjort en översiktlig transaktionsanalys på vad som är bokfört på kontot för automatlarm (abonnemang) och analyserat om intäkterna verkar vara rimliga i förhållande till aktuella taxor.

Vi har även gjort åtta stickprov på fakturor avseende automatlarm (abonnemang) och kontrollerat att fakturorna stämmer överens med vad som är bokfört i huvudboken.

Vi har i vår granskning kontrollerat åtta slumpmässigt utvalda fakturor som avser tillsynsintäkter och säkerställt att dessa stämmer överens med aktuella taxor.

Vi har även granskat ett stickprov surval på hyresavtal avseende hyra av ambulansstationer mot vad som har blivit fakturerat.

3.2.2.2. Revisionell bedömning

Utifrån våra intervjuer samt genomförda verifieringar gör vi den sammanfattande bedömningen att underlagen för fakturering baseras på överenskomna villkor samt överensstämmer med faktureringsunderlag. Kontrollmålen bedöms vara uppfyllda. Bedömningen grundar sig på att vi inte har noterat några avvikelser i våra stickprov varken gällande att underlagen inte skulle stämma överens med vad som fakturerats och ej heller att fakturering inte skulle ske i enlighet med överenskomna villkor.

3.2.3. *Registrering av underlag sker vid rätt tidpunkt*

Den största andelen av fakturaunderlagen upprättas i Daedalos och skickas via filöverföring från Daedalos till ekonomisystemet löpande. Avseende återkommande faktureringar sker faktureringen utifrån avtal och registreringen i huvudboken sker manuellt i samband med fakturering.

3.2.3.1. Verifiering

Vi har gjort en genomgång av de noterade fakturadatumen avseende automatlarm (abonnemang). Vi gör bedömningen att dessa är rimliga. När det gäller själva fakturaunderlagen som främst tas fram ur Daedalos bedömer vi, utifrån våra stickprov och analyser, att förbundet har en god ordning.

3.2.3.2. Revisionell bedömning

Utifrån våra intervjuer samt genomförda verifieringar gör vi den sammanfattande bedömningen att registrering av underlag sker vid rätt tidpunkt och att kontrollmålet därmed är uppfyllt.

3.2.4. *Det sker en tillräcklig betalningsbevakning vad gäller kundfakturorna*

Som framgår av tidigare avsnitt hanterar förbundet själva inkassoärenden. Förbundets rutiner för inkassoärenden skiljer sig åt mellan brandskyddskontroller (BSK) och övrig fakturering. När en BSK-faktura blir föremål för försening skickar förbundet endast ut en påminnelse innan ärendet omvandlas till ett inkassokrav. Vid övrig fakturering skickar förbundet två påminnelser innan ärendet blir ett inkassoärende. Om en faktura inte betalas efter inkassokrav går den vidare till kronofogden.

3.2.4.1. Verifiering

En indikation på att betalningsbevakningen avseende kundfakturor är tillräcklig är att analysera volymen på "gamla" förfallna kundfordringar och ställa dessa i relation till totala intäkter. Vi har tagit del av en åldersindelad kundreskontra per 161031. Vid vår analys har vi noterat att det totala beloppet av ej betalda kundfakturor med förfalldatum över 30 dagar uppgår till 103 tkr. Vid granskningstillfället finns inga osäkra kundfordringar.

3.2.4.2. Revisionell bedömning

Utifrån våra intervjuer, genomgång av rutiner och dokument samt genomförda verifieringar gör vi den sammanfattande bedömningen att förbundet har en tillräcklig betalningsbevakning vad gäller kundfakturorna. Kontrollmålet bedöms således vara uppfyllt. Bedömningen baseras både på att det finns dokumenterade rutiner för kravhanteringen samt att de förfallna "gamla" kundfordringarna per 2016-10-31 endast uppgår till en mycket liten andel av förbundets totala intäkter för kundfakturer per år (ca 33,5¹ mnkr). Förbundets bedömning är att dessa dessutom kommer att bli betalda.

2016-12-19

Sandra Volter

Projektledare

Richard Vahul

Uppdragsledare

¹ Uppgift från 2015 års, årsredovisning

2016-10-10

Richard Vahul
Jessica Nordahl

PM

Granskning av delårsrapport 2016-08-31 avseende Södertörns brandförsvarsförbund

1 Bakgrund

Kraven på delårsrapport samt utformning av densamma framgår av kommunala redovisningslagen (KRL). I KRL kapitel 9 anges att en delårsrapport ska upprättas för verksamheten från räkenskapsårets början. Minst en rapport ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret.

I KRL kapitel 9, § 2 sägs att delårsrapporten skall innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av kommunens verksamhet och resultat sedan föregående räkenskapsårs utgång.

Upplysning skall lämnas om sådana:

- Förhållanden som är viktiga för bedömningen av resultat eller ställning.
- Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under rapportperioden eller efter dennas slut.

Vidare bör delårsrapporten ges samma struktur som årsredovisningen. Detaljeringsnivån kan dock vara lägre och omfattningen mindre. Rådet för kommunal redovisning (RKR) har gett ut en rekommendation (nr 22) kring delårsrapportering, som gäller fr o m 2014.

Ändringen i kommunallagen (KL) och kommunala redovisningslagen (KRL), i enlighet med propositionen om god ekonomisk hushållning 2003/04:105, innebär att det är lagkrav på att formulera verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska sedan följas upp i delårsrapport och årsredovisning. De förtroendevalda revisorerna ska uttala sig om beskrivningen av måluppfyllelsen.

Sammantaget innebär detta ökade krav på uppföljning av ekonomi och verksamhet i förvaltningsberättelsen, både när det gäller delårsrapport och årsredovisning. De ändrade lagreglerna trädde ikraft 2004-12-01 och tillämpas fr o m räkenskapsåret 2005.

2 Revisionsfrågor och metod

Revisorerna ska enligt kommunallagen pröva om räkenskaperna är rättvisande samt om finansiella och verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning utarbetats och följts upp. Inom ramen för detta ingår en granskning av förbundets delårsrapport. Följande revisionsfrågor ska besvaras:

- Är delårsrapporten utformad i enlighet med KL och KRL samt övrig gällande normgivning?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av direktionen fastställda finansiella målen?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av direktionen fastställda målen för verksamheten?

Delårsrapporten omfattar följande delar:

- Förvaltningsberättelse
- Resultaträkning
- Balansräkning
- Kassaflödesanalys
- Prognos för helåret

Granskningen har till största delen skett genom sk analytisk granskning. Viss verifiering har skett av underlag och specifikationer. En genomgång har även gjorts av tillämpade redovisningsprinciper och upprättad årsprognos.

Granskningen har genomförts i enlighet med ett fastställt granskningsprogram, som innehåller olika kontrollmål som ligger till grund för den verifiering och bedömning som gjorts av delårsrapporten.

Redovisningen av granskningsresultatet är i huvudsak en avvikelserapportering som är avgränsad till väsentliga avvikelser.

3 Granskningsresultat

Vår bedömning är att delårsrapporten upprättats i enlighet med kraven i den kommunala redovisningslagen samt i allt väsentligt utifrån övrig normgivning. Vidare bedömer vi att förbundet uppfyller balanskravet, både utifrån delårsresultat och helårsprognos.

Resultatet per 2016-08-31 är positivt och uppgår till 6 599 tkr (6 985 tkr för motsvarande period 2015). Prognosen för helåret visar på ett positivt resultat på 330 tkr (200 tkr i budget 2016). I både delårsresultat och prognostiserat årsresultat finns en realisationsvinst på 187 tkr, som exkluderas vid balanskravsavstämningen.

Förbundet uppfyller balanskravet på både delårsbasis 6 412 tkr (efter exkluderad realisationsvinst) och lämnad årsprognos 143 tkr (efter exkluderad realisationsvinst), vilket även kommenteras i delårsrapporten.

Informationsvärdet i delårsrapporten har utvecklats när det gäller noter till väsentliga poster i balansräkningen i likhet med den utveckling som skett tidigare år avseende noter till väsentliga poster i resultaträkningen.

I RKR:s rekommendation om materiella anläggningstillgångar (11.4), som gäller från 2014, har förtydligande gjorts bland annat kring kravet på komponentavskrivning. Rådet har även gett ut en information kring övergången till komponentavskrivning. Förbundet har från 2015 successivt anpassat sig till den nya normgivningen inom området bl.a. genom att införa komponentavskrivning på nyinvesteringar i byggnader samt fordon. Ingen genomgång och komponentuppdelning skett av historiska anläggningar.

Delårsrapporten bedöms uppfylla minimikraven för innehållet i en delårsrapport, utifrån RKR:s rekommendation nr 22.

Förvaltningsberättelsen innehåller såväl en verksamhetsmässig som en ekonomisk redogörelse. I den ekonomiska redogörelsen, som är översiktlig, kommenteras bland annat utfall, prognos, balanskrav och god ekonomisk hushållning. Den verksamhetsmässiga redogörelsen innehåller bland annat en beskrivning av särskilda händelser och måluppfyllelsen enligt verksamhetsplanen.

En övergripande uppföljning sker i delårsrapporten av mål för god ekonomisk hushållning, både ur ett finansiellt och verksamhetsmässiga perspektiv. Resultatet i delårsrapporten bedöms ligga i linje med målen. En preliminär avstämning av detta lämnas i delårsrapporten.

I budget och flerårsplan har målet för god ekonomisk hushållning definierats utifrån ett finansiellt och verksamhetsmässigt perspektiv. Inriktningmålen tillsammans med kommunallagens krav om en ekonomi i balans utgör sammantaget förbundets mål för ekonomisk hushållning.

En preliminär uppföljning av fastställd målsättning redovisas i delårsrapporten. Uppföljningen visar att det justerade balanskravsresultatet är förenligt med målsättningen. Beskrivningen av måluppfyllelsen när det gäller inriktningmålen sker utifrån de nedbrutna målen i verksamhetsplanen.